Dosarul nr. 2-23038090-05-2a-31012025

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central
Judecător: Dumitru Bosîi

CURTEA DE APEL SUD, SEDIUL CAHUL

D E C I Z I E
În numele Legii

05 mai 2026 **municipiul Cahul**

Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul
Având în componența sa:
Președintele completului de judecată, judecător Inga GORLENCO
Judecătorii Evgheni BANCOV și Andrei SCRIPCENCO
Grefier Tatiana GHENCIU

a examinat în ședință publică în ordine de apel, apelurile declarate de Biroul Vamal Sud și Ministerul Justiției, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 23 septembrie 2024, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pochtar Liubov către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Biroul Vamal Sud, intervenient accesoriu de partea pârâților Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

C O N S T A T Ă :

Circumstanțele cauzei.

La data 14 martie 2023, avocatul Maxim Todorov în interesele reclamantei Pochtar Liubov, a depus în Judecătoria Cahul, sediul Central cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, Serviciului Vamal, Biroului vamal Sud, intervenient accesoriu de partea pîrîților Ministerul Finanțelor privind repararea prejudiciului moral, prejudiciul material format din asistența juridică și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, a invocat că la data de 17 martie 2022, Pochtar Liubov a traversat teritoriul Republicii Moldova prin postul Vamal Giurgiulești pe direcția de ieșire cu mijlocul de transport „Hyundai Tucson” cu numărul de înmatriculare *****. În timpul efectuării controlului vamal, colaboratorul vamal, Soltan Vadim, în timpul verificării actelor de călătorie, a început să-i înainteze pretenții invocând că prea des traversează frontiera de stat și cu ce scop face traversările. I-a afirmat că legislația nu-i interzice să circule după care colaboratorul vamal

Soltan Vadim a luat pașaportul său și a plecat în direcția postului vamal ucrainean Giurgiulești – Reni și a intrat în clădirea administrativă fără a-i explica ceva.

Susține că la data de 16 ianuarie 2023, în privința Pochtar Liubov a fost întocmit procesul – verbal cu privire al contravenție nr. 038/23 în baza art. 287 alin. (16) din Codul contravențional. Prin Decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 038/21 din data de 19 ianuarie 2023 s-a dispus încetarea procesului contravențional pornit în baza sesizării înregistrate în RESC cu nr. 245/17.03.2022.

Invocă prevederile art. 15 alin. (1), 16 alin. (1) din Codul civil, art. 53 din Constituția Republicii Moldova, art. 1, 2, 3, 6, 7, 13 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti și susține că aceste prevederi legale, acordă dreptul reclamantei de a solicita recuperarea prejudiciului material.

În această ordine de idei remarcă că pe tot parcursul procedurii contravenționale reclamanta a fost asistată de către avocatul Maxim Todorov, fapt confirmat prin mandatul anexat la materialele dosarului contravențional, respectiv ultima a suportat cheltuieli de asistență juridică. Afirmă că avocatul a participat la măsuri procesuale acordându-i asistență juridică corespunzătoare, respectiv cheltuielile de asistență juridică în baza bonului de plată constituie 2 000 lei, cheltuieli care în baza normelor legale, este în drept de a solicita încasarea acestora din contul Biroului Vamal Sud.

Făcând trimitere la prevederile art. 10 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, art. 2036-2037 din Codul civil, explică că aceste specificații legale acordă posibilitatea reclamantei de a solicita recuperarea prejudiciului moral.

Menționează că cuantumul prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de constatare din cadrul Biroului Vamal Sud se determină luînd în considerație gravitatea contravenției de a cărei săvârșire a fost bănuită reclamanta.

Notează că un alt criteriu de evaluare a intensității suferințelor morale pricinuite prin acțiunile ilicite ale organului de constatare din cadrul Biroului Vamal Sud, este determinat de rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei și durata examinării cauzei contravenționale. Astfel reieșind din procesul-verbal cu privire la contravenție din 19 ianuarie 2023 și decizia asupra cauzei contravenționale, se constată că Biroul Vamal Sud a constatat comiterea contravenției la data de 17 martie 2022 și a dispus încetarea cauzei contravenționale la 19 ianuarie 2023 timp de aproape 1 an de zile. În toată perioada respectivă, reclamanta a trăit stări de nervozitate, frustrare, fiind obligată să se prezinte la citațiile Biroului Vamal Sud, să facă explicații și să prezinte probe pentru a demonstra nevinovăția acesteia.

Relevă că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului este criteriul echității care exprimă că îndemnizația trebuie să reprezintă o justă și integrală despăgubire. Reieșind din cele relatate anterior, gravitatea suferințelor morale, disconfortul psiho – emoțional, stare de stres și nervozitate cauzate reclamantei prin pornirea procedurii contravenționale pentru

comiterea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (16) din Codul contravențional, consideră că suma de 10 000 lei va fi una echitabilă și în deajunsă în vederea atenuării suferințelor morale pricinuite.

Solicită reclamanta încasarea din contul Serviciului Vamal – Biroul vamal Sud, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantei Pochtar Liubov suma de 2 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, prejudiciul moral cauzat prin acțiunea ilicită de tragere la răspundere contravențională în mărime de 10 000 lei și a cheltuielilor de judecată suportate.

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul central 23 septembrie 2024 s-a admis parțial acțiunea.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Pochtar Liubov, cheltuielile pentru asistența juridică, prestată în cadrul cauzei contravenționale nr. 038/23, în fața Biroului Vamal Sud, la suma de 2 000 (două mii) lei.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Pochtar Liubov, suma prejudiciului moral suportat, în mărime de 2 000 (două mii) lei.

Solicitarea și argumentele apelantului Biroul Vamal Sud.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 01 octombrie 2024 Biroul Vamal Sud în persoana șefului adjunct, Andrei Botnari a depus apel, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul central din 23 septembrie 2024, solicitînd casarea integrală a hotărîrii instanței de fond, rejudecarea cauzei cu emiterea unei noi hotărîri, prin care acțiunea înaintată de Pochtar Liubov să fie respinsă integral.

Argumentele apelului declarat de Biroul Vamal Sud.

Ulterior, la data de 07 februarie 2025 Biroul Vamal Sud în persoana șefului, Antonina Vidrașco în motivarea cererii de apel, a invocat ilegalitatea hotărîrii ce ține de încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată. A menționat că în temeiul prevederilor art. 2036 alin. (1) și art. 2037 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Iar, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

Susține apelantul că în motivarea cererii de compensare a prejudiciului moral, instanța menționează că Pochtar Liubov a trăit stări de indignare și afectare temporară a demnității acesteia. Însă apelantul menționează că, pe parcursul examinării cauzei contravenționale, Pochtar Liubov s-a prezentat o singură dată la Biroul vamal Sud, la data de 31.10.2022, fiind audiată de agentul constatator cu respectarea normelor de etică și cu respectarea drepturilor procedurale a

persoanei în privința căreia este inițiat proces contravențional, ulterioarele citații nr. 28/26-05/7488-06 din 23.11.2022, 28/26-05/8020-06 din 22.12.2022, fiind restituite în adresa Biroului, cu mențiunea ,,Nereclamat".

Susține că, potrivit art. 313 Cod vamal, dispozițiile și cerințele legale ale colaboratorului vamal sînt executorii pentru toate persoanele fizice și juridice, în acest context, prin solicitarea funcționarului vamal de a elucida care este scopul călătoriei din Ucraina spre România, nu au fost afectare în măsură oarecare drepturi personale nepatrimoniale ale reclamantei, pentru a servi ca temei de solicitare în repararea prejudiciului moral.

La fel nu este de acord apelantul și cu soluția instanței de fond, privind încasarea din contul pîrîților a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2 000 lei, punctând prevederile art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, stabilește restituirea cheltuielilor pentru asistență juridică numai dacă partea care a avut cîștig de cauză, a fost reprezentată de un avocat în judecată, situație care nu se regăsește în speță, or Pochtar Liubov solicită încasarea cheltuielilor de asistență juridică pe care le-a suportat pe parcursul examinării cauzei contravenționale, pînă la emiterea deciziei de încetare a procesului contravențional.

Totodată, punctează art. 94 din Codul de procedură civilă stabilește expres că cheltuielile de judecată se compensează proporțional părții admise din pretenții, în acest context, instanța a admis pretențiile din cererea de chemare în judecată, cheltuielile de asistență juridică însă a admis în cuantum integral, solicitate de Pochtar Liubov în cererea de chemare în judecată.

Solicitarea și argumentele apelantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

La 03 octombrie 2024 Ministerul Justiției în persoana reprezentantului Constantin Cachița a depus apel, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul central din 23 septembrie 2024, solicitînd casarea integrală a hotărîrii instanței de fond, rejudecarea cauzei cu emiterea unei noi hotărîri, prin care acțiunea înaintată de Pochtar Liubov să fie respinsă integral.

Argumentele apelului declarat de Ministerului Justiției al Republicii Moldova

Ulterior, la data de 11 februarie 2025 Ministerul Justiției al Republicii Moldova în motivarea cererii de apel, a menționat că, conform prevederilor art. 2007, 2036 din Codul civil, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești. Totodată, elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești a prevăzut expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat.

Consideră că, instanța de fond la adoptarea soluției, a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, necesită de a fi întrunite circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul

la repararea prejudiciului și cele prevăzute de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Or, normele legale enunțate sînt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

Punctează că, în cauza Chirică Ruslan vs Ministerul Justiției, încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 17 noiembrie 2021 (2ra-1635/21): *Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că pentru a fi întemeiate pretențiile de încasare a prejudiciului material și a celui moral în condițiile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, în primul rând acestea trebuie să fie pasibile reparării prin prisma art. 3 din lege, în condițiile respectării cumulative a dispozițiilor art. 6 al aceleiași legi*.

În sensul dat menționează eronată soluția instanței de fond, privind admiterea parțială a acțiunii, or art.3 din Legea prenotată stipulează că, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Astfel, atestă neîntrunirea expresă a prevederilor art. 3 și 6 din Legea nr. 1545/1998, ceea ce indică asupra lipsei dreptului reclamantului de a solicita compensarea prejudiciului în baza legii indicate supra, prin adjudecarea unor sume din contul bugetului de stat. Or, reclamantul intimat a indicat incidența art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998, care nici nu este relevantă speței, nefiind prezentă o încetare a unei urmăriri penale.

Adăugător mai indică și faptul că, instanța de fond, ulterior eventualei întrunirii a prevederilor art. 3 și 6 din Legea 1545/1998 în cazul în care a fost realizat, urmează a fi aplicate în mod exclusiv prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545, care indică că, prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decît instanța de judecată se repară de către aceste organe. Respectiv, soluția dispusă de admitere a acțiunii și de dispunere a încasării unor sume, din contul bugetului de stat, este una eronată, în situația în care legea specială indică, în mod expres, faptul că prejudiciul se repară din contul bugetelor organelor respective, ulterior stabilirii faptului întrunirii condițiilor art. 3 și 6 din Legea nr. 1545/1998.

Consideră că instanța de fond eronat a dispus încasarea din contul bugetului de stat, în beneficiul intimatului/reclamantului Pochtar Liubov, a prejudiciului moral și cheltuielilor de asistență juridică, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr. 1545/1998.

Deși reclamantul/intimat și instanța de fond au accentuat că persoana ilegal a fost trasă la răspundere contravențională și respectiv ilegal sancționată, Legea nr. 1545/1998 garantează repararea prejudiciului material și moral în cazurile în care persoana a fost ilegal arestată contravențional, reținută contravențional sau i s-a aplicat ilegal amenda contravențională de către instanța de judecată. Or, s-a stabilit cert că amenda contravențională a fost aplicată de agentul constatator al Biroului Vamal Sud, ci nu de instanța de judecată. Acest fapt determină netemeinicia admiterii acțiunii, în sensul în care a fost formulată și dispusă, în mod eronat, spre încasarea unor sume, din contul bugetului de stat.

Mai indică și jurisprudența națională, cauza Leahu Oleg împotriva Ministerului Justiției, Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului de Poliție Ialoveni, implicit încheierea Curții Supreme de Justiție din 8 februarie 2023 (nr. 2ra-56/23), ce detaliază cu lux de amănunte problematica acțiunilor intentate în baza Legii nr. 1545/1998, prin prisma aspectului contravențional, fiind detaliat pârâtul corespunzător, în baza art. 13 alin. (1) din legea precitată:" *Instanța de apel a reținut că prin probele prezente la materialele cauzei, se constată că subiect responsabil de repararea prejudiciului cauzat reclamantului, în prezentul caz este Inspectoratul General al Poliției, or intentarea procesului contravențional în privința reclamantului și sancționarea acestuia a fost de către agentul constatator al Inspectoratului de Politie Ialoveni, structura din cadrul Inspectoratului General al Poliției*".

Termenul de exercitare a apelului.

Conform art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, *Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.*

În speță s-a stabilit că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central a fost pronunțat la 23 septembrie 2024, iar cererea de apel nemotivată a fost depusă de Biroul Vamal Sud la 01 octombrie 2024, iar Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cererea de apel la data de 03 octombrie 2024, cu respectarea termenului legal de 30 zile de declarare a apelului.

Procedura de citare a fost legal executată.

Apelanții Biroul Vamal Sud și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intimata Pochtar Liubov și Serviciul Vamal și intervenientul accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și avocatul Maxim Todorov, fiind citați legal nu s-au prezentat și nu au comunicat instanței motivele neprezentării sale.

Prin cererea din 24 aprilie 2026 Biroul Vamal Sud a solicitat amânarea examinării cauzei pe motiv că reprezentantul împuternicit de a reprezenta interesele apelantului se află în concediu.

Completul de judecată a respins cererea de amînare din numele Biroul Vamal Sud, din motiv că, nu au fost prezentate careva probe ce ar demonstra imposibilitatea absolută prezentării unui alt reprezentant în ședința de judecată.

Avînd în vedere faptul că, toți participanții la proces au fost legal citați, Completul de judecată, în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă a dispus examinarea apelului în lipsa părților absente și în temeiul argumentelor invocate în cererile de apel.

Aprecierea instanței de apel.

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererile de apel şi în raport cu materialele dosarului, Completul de judecată consideră cererea de apel depusă de Biroul Vamal Sud și Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca fiind întemeiate şi care urmează a fi admise, cu modificarea în parte a hotărârii primei instanțe, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 385 lit. b) din Codul de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanţe*.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Potrivit art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate*.

În baza art. 121 din Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.*

Iar norma prevăzută la art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.*

Astfel, din conținutul normelor enunțate supra, completul de judecată reține că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă și constă în verificarea legalității și temeiniciei hotărârii emise de instanța de fond, în limitele cerințelor din apelul formulat, prin prisma argumentelor apelantului, obiecțiilor intimatului și a materialelor din dosarul cauzei.

Totodată, instanța de apel relevă faptul că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței de prim nivel (Hirro Balani c. Spania, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de ași argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar

În corespundere cu art. 386 alin. (1) din Codul de procedură civilă, *hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă: a) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente; c) concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat*.

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei ierarhic inferioare, în opinia Completului de judecată, prima instanță a determinat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei civile, a aplicat și interpretat corect normele materiale, însă eronat a apreciat cuantumul prejudiciului moral și a cheltuielilor pentru asistență juridică adjudecat reclamantei Pochtar Liubov, reieșind din circumstanțele stabilite și probele administrate de părți, considerente din care va modifica hotărîrea contestată.

Este de notat faptul că, cadrul legal relevant speței sunt prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă declară, că *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.*

Conform prevederilor art. 9 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, *instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfăşurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.*

În conformitate cu art. 15 Cod civil, *apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară*, iar conform art. 53 alin. (2) din Constituţie, *statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti*.

În conformitate cu art. 117 alin.(1) şi (2) Cod de procedură civilă, *probe în cauzele civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile şi obiecțiile părților, precum şi altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților şi ale altor persoane interesate în*

soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

În sensul normei enunțate, Completul de judecată reține că, repararea prejudiciului reprezintă acea metodă de apărare a drepturilor civile încălcate, care dă posibilitate persoanei drepturile căreia au fost lezate să ceară repararea integrală a acestora. Posibilitatea persoanelor fizice de a apela la metoda de reparare a prejudiciilor rezultă din faptul lezării lor în drepturi, metodei de reparare a prejudiciilor fiindu-i atribuit un caracter universal de apărare a drepturilor civile.

Potrivit materialelor dosarului se constată că, la data de 16 ianuarie 2023, în privința Pochtar Liubov a fost întocmit procesul – verbal cu privire al contravenție nr. 038/23 în baza art. 287 alin. (16) din Codul contravențional. /f.d.11 verso.

Prin Decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 038/21 din data de 19 ianuarie 2023 s-a dispus încetarea procesului contravențional pornit în baza sesizării înregistrate în RESC cu nr. 245/17.03.2022. /f.d.12/.

În speță, obiectul juridic litigios constituie încasarea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, în urma pornirii în baza sesizării cu nr. 245 din 17 martie 2022 a procesului contravențional, încetat prin decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 038/23 din 19 ianuarie 2023, în temeiul căreia s-a decis încetarea procesului contravențional pornit pe motiv că nu sunt întrunite elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 287 alin. (16) din Codul contravențional.

Pochtar Liubov a promovat în instanță o acțiune cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, în esență solicitând încasarea din contul Serviciului Vamal – Biroul Vamal Sud, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul reclamantei Pochtar Liubov a sumei de 2 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică și a prejudiciului de ordin moral în mărime de 10 000 lei cauzat prin acțiunea ilicită de tragere la răspundere contravențională cît și încasarea cheltuielilor de judecată suportate.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul central din 23 septembrie 2024 s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Pochtar Liubov cheltuielile pentru asistența juridică, prestată în cadrul cauzei contravenționale nr. 038/23, în fața Biroului Vamal Sud în mărime de 2 000 lei și prejudiciul moral suportat, în mărime de 2 000 lei.

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 01 octombrie 2024 Biroul Vamal Sud a contestat-o cu apel, prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 23 septembrie 2024, cu emiterea în partea casată a unei noi hotărâri de respingere integrală a pretențiilor reclamantei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data 03 octombrie 2024 Ministerul Justiției al RM a declarat apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 23 septembrie 2024solicitând casarea integrală a acestei hotărîri, cu emiterea unei noi hotărîri prin care a respinge cererea de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată.

În contextul probelor anexate la materialele cauzei, instanța de fond justificat a statuat că reclamantei Pochtar Liubov i s-a adus prejudiciu în urma inițierii procesului contravențional, care ulterior a fost încetat de către Biroul Vamal Sud pe motiv că nu există faptul contravenției, fiind pasibil răspunderii civile pentru prejudiciul moral cauzat reclamantei Pochtar Liubov, manifestat prin atragerea la răspundere contravențională pentru acțiuni, însă nu în cuantumul de 2 000 lei încasat de către instanță.

Coform art. 5 alin. (1) și (3) din Codul contravențional, *Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvîrşirea unei contravenţii, nici supus sancţiunii contravenţionale decît în conformitate cu legea contravenţională. Legea contravenţională nu urmăreşte cauzarea de suferinţe fizice sau lezarea demnităţii omului. Nimeni nu poate fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.*

Potrivit art. 441 din Codul contravențional*, Procesul contravenţional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat şi va fi încetat în cazurile în care: a) nu există faptul contravenţiei; b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20–31; c) persoana presupusă a fi făptuitor a decedat, cu excepţia cazului de reabilitare a acesteia; d) pentru acelaşi fapt şi privitor la aceeaşi persoană există o decizie/hotărîre definitivă; e) pentru acelaşi fapt este pornită urmărire penală; f) nu este identificat făptuitorul şi/sau termenul prescripţiei tragerii la răspundere contravenţională a expirat; g) fapta a fost constatată în cadrul controlului de stat asupra activităţii de întreprinzător şi nu reprezintă încălcare gravă sau foarte gravă în sensul Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător; h) liberarea de răspundere contravenţională este prevăzută la articolul corespunzător din partea specială a cărţii întâi. (2) Încetarea procesului contravenţional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privinţă a fost pornit.*

Conform prevederilor operate la art. 384 alin. (2) lit. a), u) din Codul contravențional, Persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional are dreptul: la apărare; să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

La alineatul (3^1) este prevăzut că *Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărîre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenţia sau să soluționeze cauza contravențională.*

În sensul art. 383 alin. (2) din Codul contravențional, *Victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului şi a cheltuielilor suportate în procesul contravenţional în ordinea procedurii civile, cu excepţia cazurilor cînd nu există divergenţe asupra întinderii acestora.*

Potrivit art. 383 alin. (3) din Codul contravențional, *Persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional se repune în dreptul de care a fost privată şi ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărîre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravenţională este înlăturată, cu excepţia cazului de amnistie.*

Conform art. 2 din Legea nr. 1545/1998, *reprezintă acţiuni ilicite - acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).*

Completul de judecată reține juste raționamentele primei instanțe cu trimitere la caracterul ilicit al acțiunilor funcționarului vamal, or, din probele administrate rezultă că funcționarul vamal a inițiat o procedură contravențională împotriva reclamantei fără a dispune de suficiente temeiuri factuale și juridice, or acestea nu au fost prezentate instanței de judecată. Ulterior, s-a constatat că acțiunile reclamantei nu întrunesc elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 287 alin. (16) din Codul contravențional. Instanța constată într-adevăr că inițierea neîntemeiată a procedurii contravenționale, a generat pentru reclamantă un prejudiciu moral, constând în afectarea psihoemoțională acesteia după cum a afirmat și reprezentantul acesteia. Totodată, prin obligarea reclamantei să se prezinte în fața autorităților vamale pentru clarificări și audieri, a fost cauzată o pierdere de timp și un efort suplimentar, constituind un prejudiciu material.

Ca urmare, sunt întemeiate constatările primei instanțe precum că, acțiunile funcționarului vamal sunt subsumabile noțiunii de „acțiuni ilicite" astfel cum sunt definite de art. 2 din Legea nr. 1545. Acestea au avut ca rezultat o încălcare a dreptului reclamantei de a nu fi cercetată, într-o perioadă de timp îndelungată, pentru fapte pe care nu le-a săvârșit.

În conformitate cu art. 3 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, *este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie.*

Iar potrivit art. 6 lit. b) Lege, dreptul la repararea prejudiciului în mărimea și modul stabilit de lege, apare în cazul încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Conform art. 13 alin. (1) Legii nr.1545, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul cînd prejudiciul a

fost cauzat de organul de urmărire penală întreţinut din bugetul local – din contul acestui buget. Prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe.

Prevederi similare se regăsesc şi în art. 2007 Cod civil, conform căruia *statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi instanţelor judecătoreşti.*

În conformitate cu art. 11 alin. (1) şi (3) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă, caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată, rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei, durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată, natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice, măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate, durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie. În toate cazurile, instanţa de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.

La acest aspect, Completul de judecată notează că, potrivit art. 1998 Cod civil, *cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.*

Potrivit stipulărilor art. 2036 alin.(1) Cod Civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.*

Conform prevederilor art.2037 alin.(1) Cod civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.*

Subsecvent, instanța de apel menționează că, prejudiciul moral se referă la o lezare adusă drepturilor extrapatrimoniale, neeconomice ale persoanei, provenind din atingerea adusă acelor valori sau atribute ale individului care îi definesc personalitatea.

Deopotrivă, prejudiciul moral poate fi definit ca o totalitate de suferințe fizice și psihice pe care le suportă persoana în urma acțiunilor ilicite săvârșite de autorul prejudiciului, respectiv acesta urmează a fi compensat numai atunci când a fost cauzat prin fapte ce lezează drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei vătămate. Or, există un raport direct între natura valorilor lezate și natura prejudiciului pretins a fi cauzat. Astfel, prejudiciul este de natură morală numai în cazul în care este urmarea încălcării valorilor de aceiași natură.

Reieșind din cele menționate supra, Completul de judecată conchide că, încasarea prejudiciului moral urmărește scopul de a repara de fapt prin echivalent bănesc suferințele psihice şi fizice cauzate de făptuitor.

Conform prevederilor art. 384 alin. (2) lit. a), u) din Codul contravențional, *persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional are dreptul: la apărare; să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. (3^1) Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărîre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.*

Cu referire la apelul Biroului Vamal Sud.

Subsumând nomele legale supra cu circumstanțele cauzei, și anume că în privința lui Pochtar Liubov a pornit proces contravențional în baza art. 287 alin. (16) Cod contravențional, care ulterior prin Decizia Biroului Vamal Sud a fost încetat pe motiv că nu există faptul contravenției, încetarea procesului contravențional de către Biroul Vamal Sud pe motiv că nu s-a constatat fapta și constituie un act de reabilitare. Acesta oferind dreptul de a solicita repararea prejudiciului material și moral.

În sensul dat Completul de judecată constată că într-adevăr inițierea neîntemeiată a procedurii contravenționale, a generat pentru reclamantă un prejudiciu moral, constând în afectarea psihoemoțională a acesteia după cum și s-a indicat de către partea reclamantă în cererea de chemare în judecată. Iar, reieșind din noțiunea „acțiuni ilicite” astfel cum sunt definite de art. 2 din Legea nr. 1545, acestea au avut ca rezultat o încălcare a dreptului reclamantei/intimatei de a nu fi cercetată, într-o perioadă de timp îndelungată, pentru fapte pe care nu le-a săvârșit.

Deci, în acest sens, este corectă concluzia instanței de fond cu privire la existența prejudiciului cauzat care urmează a fi reparat prin echivalent bănesc.

Totodată Completul de judecată reține, că suma solicitată de Pochtar Liubov în valoare de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral este una excesivă și neechitabilă, motiv din care nu poate fi satisfăcută integral, cît și suma încasată de către instanța de fond. Totodată Completul de judecată consideră că suma de 500 lei cu titlu de prejudiciu moral va fi una rezonabilă pentru restabilirea echității sociale și suferințelor psihice aduse reclamantei. Or, pe lângă gravitatea prejudiciului moral ce trebuie luată în seamă pentru stabilirea despăgubirii, trebuie să se analizeze și un al doilea criteriu, cel al echității. Iar, dacă gravitatea prejudiciului moral este mare, și despăgubirea ce trebuie acordată trebuie să fie una substanțială. Despăgubirea trebuie să

fie una justă, rațională, echitabilă, adică în așa fel stabilită încât să asigure efectiv o compensație suficientă, dar nu exagerată, a prejudiciului moral suferit.

Completul de judecată a constatat că, într-adevăr în temeiul Deciziei nr. 038/23 din 19 ianuarie 2023 din motivul că în acțiunile Pochtar Liubov nu există faptul contravenției prevăzute de art. 287 alin. (16) din Codul contravențional a fost încetat procesul contravențional. De rînd cu aceasta, faptul încetării procesului contravențional pornit în baza sesizării cu nr. 245 din 17 martie 2022 întocmit de Biroul Vamal Sud în privința lui Pochtar Liubov, deja reprezentă o satisfacție echitabilă, respectiv suma de 500 lei cu titlu de prejudiciu moral va asigura reclamantei o compensație suficientă și echitabilă a prejudiciului moral suferit, or suma încasată de 2 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, este una exagerată.

În baza acestor criterii, având în vedere că Pochtar Liubov este îndreptățită să obțină repararea prejudiciului moral, cauzat prin tragerea la răspundere contravențională, ulterior fiind încetat procesul contravențional în temeiul lipsei faptului contravenției, apreciind în ansamblu circumstanţele speţei şi având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, statutul social al persoanei, durata urmăririi contravenționale şi examinării cauzei, Completul de judecată constată existenţa motivelor întemeiate de a acorda cuantumul prejudiciului moral în mărime de 500 lei, care, în opinia instanței de apel se poate fi considerat ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă reclamantei Pochtar Liubov. Or, după cum a fost menționat supra, încetarea procesului contravențional, deja constituie o satisfacție echitabilă.

Completul de judecată menționează că, fiind constatat cu certitudine că Pochtar Liubov a avut parte de suferințe psihice, prin faptul că a fost atrasă la răspunde contravențională, pentru acțiuni în care s-a constatat că lipsește faptul contravenției, din care considerente găsește întemeiată pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral însă nu în cuantumul solicitat de către reclamantă, ajungând la concluzia că suma de 500 lei va fi una rezonabilă.

Nu este întemeiat argumentul apelantului, precum că, reclamanta/intimata Pochtar Liubov nu a avut de suferit stări emoționale nefavorabile, așa cum dânsa s-a prezentat doar o singură dată la Biroul Vamal Sud, la data de 31 octombrie 2022 unde fiind audiată de agentul constatator cu respectarea normelor de etică și cu respectarea drepturilor procedurale în privința acesteia. Or, totuși a fost constatat că, procesul contravențional inițiat în baza sesizării cu nr. 245 din 17 martie 2022 întocmit de Biroul Vamal Sud în privința lui Pochtar Liubov în temeiul art. 287 alin. (16) Cod contravențional a fost încetat pe motivul lipsei faptului contravenției pe data de 19 ianuarie 2023, deci constatându-se un interval destul de mare de la data întocmirii sesizării și până la data emiterii deciziei de încetare: 17.03.2022-19.01.2023, adică 10 luni de zile.

Astfel, pe lângă gravitatea prejudiciului moral ce trebuie luată în seamă pentru stabilirea despăgubirii, trebuie să se analizeze și un al doilea criteriu, cel al echității. În această privință, se conchide la caz că urmează a fi reținute criteriile de evaluare a prejudiciului moral, stipulate la art. 2036 din Codul civil întrucât lui Pochtar Liubov i-au fost cauzate consecințe nefaste prin întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție, dânsa suportând retrieri profunde

deoarece percepea riscul real de a fi trasă la răspundere contravențională și alți factori din care derivă suferințe morale suportate de către reclamantă.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în cauza Tolstoy Miloslovsky v. Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor social ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora.

Respectiv, drepturile reclamantei la încasarea prejudiciului moral sunt reglementate prin lege, fiind cert constatat că acesteia i s-au adus suferințe de ordin moral în urma pornirii procesului contravențional, care ulterior a fost încetat în temeiul lipsei faptei contravenției însăși de organul emitent.

Completul de judecată apreciază drept lipsite de temei argumentele Biroul Vamal, precum că, prin solicitarea colaboratorului vamal de a elucida scopul călătoriei din Ucraina spre România, nu au fost afectate în măsură oare care drepturile personale ale reclamantei. Or în privința lui Pochtar Liubov a fost pornit proces contravențional în baza art. 287 alin. (16) Cod contravențional, ”*Nesupunerea dispoziţiilor sau cerinţelor legale ale persoanei cu funcţie de răspundere din organul vamal, insultarea sau ameninţarea acestei persoane*” și nu are relevanță în prezenta speță, așa cum procesul contravențional a fost pornit în baza Sesizării colaboratorului vamal, care ulterior a fost încetat de însăși organul vamal pe motiv că nu s-a constatat fapta contravenției și nu se contestă legalitatea acțiunilor funcționarului vamal.

Ce ține de dezacordul apelantului cu soluția instanței de fond, privind încasarea a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2 000 lei, Completul de judecată indică prevederile art. 7 al Legii nr. 1545/1998, care prevede că, *în cazurile menţionate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie amenzile percepute ca urmare a executării sentinţei judiciare şi cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acţiunile ilicite, sumele plătite de ea pentru asistenţa juridică.*

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.*

Articolul 96 alin.(1) din Codul de procedură civilă prevede că, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.* Alin. (1^1) al aceluiași articol expres indică că *cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.*

Astfel, instanța de fond corect a reținut că, în cadrul cauzei contravenționale nr. 038/23, în fața Biroului Vamal Sud a necesitat implicarea unui avocat pentru apărarea drepturilor și intereselor reclamantei. Funcționarul vamal a inițiat o procedură nejustificată, care a impus reclamantei să apeleze la servicii juridice specializate pentru a demonstra lipsa temeiului juridic

al acuzațiilor, reclamanta Pochtar Liubov fiind asistată de avocatul Todorov Maxim și potrivit bonului de plată din 03 februarie 2023, se atestă faptul că reclamanta a achitat cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cadrul cauzei contravenționale în sumă de 2 000 lei. /f.d.14/

Aceste cheltuieli fiind suportate de către reclamantă/intimată în cadrul cauzei contravenționale și nu în instanța de judecată, fiind cert demonstrat inițierea unei proceduri nejustificate împotriva reclamantei, dânsa necesitând asistență juridică în cadrul procesului contravențional, aceste cheltuieli urmând în măsură deplină de a fi puse pe seama părții care a pierdut procesul.

Cu referire la apelul Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În contextul situației de fapt constatată, instanța de apel reține existența Deciziei nr. 038/23 din 19 ianuarie 2023 potrivit cărei din motivul că în acțiunile Pochtar Liubov nu există faptul contravenției prevăzute de art. 287 alin. (16) din Codul contravențional a fost încetat procesul contravențional. Deci, în acest sens, este corectă concluzia instanței de fond cu privire la existența prejudiciului cauzat care urmează a fi reparat prin echivalent bănesc, însă nu în volumul încasat de instanța inferioară.

Completul de judecată apreciază drept lipsite de temei argumentele apelantului precum că, reclamanta/intimata Pochtar Liubov nu cade sub incidența prevederilor art. 3 și art.6 din Legea nr. 1545/1998, or lipsa faptului contravenției constituie un act de reabilitare, respectiv ultima este îndreptățită să ceară despăgubire pentru prejudiciul moral prin inițierea neîntemeiată a procedurii contravenționale.

Argumentele expuse în cererea de apel cu privire la netemeinicia soluției instanței de fond referitor la încasarea din contul bugetului de stat a prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, pe motiv că, că nu cade sub incidența prevederilor art. 3 și 6 din Legea nr. 1545/1998, instanța de apel le apreciază drept neîntemeiate, așa cum art. 7 din Legea menționată indică că, cazurile menţionate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: a) salariul şi alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existenţă, de care a fost privată în urma acţiunilor ilicite; b) pensia sau indemnizaţia a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal şi ţinerii sub arest; c) averea (inclusiv depunerile băneşti şi dobînzile aferente, obligaţiile împrumuturilor de stat şi cîştigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanţa judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum şi averea sechestrată; d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinţei judiciare şi cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acţiunile ilicite; e) sumele plătite de ea pentru asistenţa juridică; f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea faţă de aceasta a unor acţiuni ilicite (a maltratării); g) *cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanţa judecătorească*. Art. 13 din aceiași lege indică direct sdin contul căror organe are loc repararea prejudiciului cauzat, și anume, *repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat*, iar în cazul cînd prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreţinut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material şi

moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe.

În cazul dat instanța de judecată corect a încasat anume din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției, așa cum cheltuielile pentru asistența juridică Pochtar Liubov le-a suportat în cadrul cauzei contravenționale nr. 038/23, în fața Biroului Vamal Sud.

Urmare a constatărilor detaliate supra, vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Completul de judecată concluzionează că, apelurile declarate de Biroul Vamal Sud și Ministerul Justiției al Republicii Moldova urmează să fie admise, modificând hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 23 septembrie 2024, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pochtar Liubov către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Biroul Vamal Sud, intervenient accesoriu de partea pârâților Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, în partea încasării prejudiciului, moral prin micșorarea sumei adjudecate reclamantei Pochtar Liubov cu titlu de prejudiciu moral, de la suma de 2 000 lei la suma de 500 lei.

Conducându-se de prevederile art. art. 385 lit. b), 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de judecată,

D E C I D E :

Se admit, apelurile declarate de Biroul Vamal Sud și Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se modifică, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 23 septembrie 2024, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pochtar Liubov către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Biroul Vamal Sud, intervenient accesoriu de partea pârâților Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, prin micșorarea sumei adjudecate reclamantei Pochtar Liubov cu titlu de prejudiciu moral, de la suma de 2 000 (două mii) lei la suma de 500 (cinci sute) lei.

În rest, hotărîrea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 23 septembrie 2024 se menține.

Decizia este definitivă, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 luni de la comunicare deciziei integrale.

Preşedintele completului de judecată, judecătorul Inga GORLENCO

Judecătorii Evgheni BANCOV

Andrei SCRIPCENCO